

”Tuntui, että kaikki on poikkeuksellista”

Halme-Tuomisaari, Miia (2020). *Kaikki kotona. Kun korona mullisti maailmamme*. Kirjapaja. 138 sivua.

KAIKKI KOTONA on analyysi korona-ajan vaikutuksista yhteiskunnassa. Kirja perustuu kevään 2020 pandemiakokemuksiin ja avaa kiinnostavasti tulkintoja yhteisiin, jaettuihin kokemuksiin edelleen jatkuvan pandemian alkuvaiheesta.

Miia Halme-Tuomisaari on antropologi, ihmisoikeustutkija ja kansainvälisen oikeuden dosentti, joka tarttuu koronapandemiaan ilmiönä rohkeasti ja tekee siitä ensivaiheen analyysia ja tulkintoja. Hän lähestyy pandemiaa kokemuksellisesta näkökulmasta ja limittää luontevasti niin yksityisen ja yleisen kuin paikallisen ja globaalin. Kirjoittajan asiantuntemus ja näkemys välittyvät monipuolisina havaintoina ja lukijajäystävällisenä ilmaisuna. Kirjaan kannattaakin tarttua jokaisen, joka haluaa jäsentää ymmärrystään elämästä poikkeusoloissa.

PANDEMIA TOI EPÄVARMUUDEN

Teoksesta piirtyy kuva pandemian alkuvaiheen esiin nostamista ilmiöistä suomalaisessa yhteiskunnassa. Näkökulmia on neljä: 1) mistä joudumme luopumaan, 2) mitä eristäytymisestä johtuva yksinäisyys koetaan, 3) miten pandemia muuttaa yhteiskuntaa ja 4) minkälaista aikaa kohti olemme menossa. Pandemia toi epävarmuuden,

mullisti jaetun kokemuksemme varmuudesta ja turvallisuudesta, kun missä tahansa tutussa ja turvallisessa paikassa saattoi altistua virukselle. Rajoitukset eristivät meidät toisistamme, ja yksinäisyydestä tuli keskeinen kokemus kaikissa ikäluokissa.

Pandemian alussa viruksen leviämistä pyrittiin estämään rajoittamalla ihmisten liikkumista ja kokoontumisia. Uudenmaansulku ja muut rajoitukset kärjistyivät ryhmien ja alueiden välisiä vastakkainasetteluja ja jaotteluja. Suomessa pandemian alkuvaiheessa pyrittiin vahvistamaan yhteenkuuluvuutta ja kokemusta selviytymisestä puhumalla ”uudesta talvisodasta” tai vetoamalla suomalaisiin maailman onnellisimpana kansana. Toki tällainen kansa selviytyy koronastakin!

Keväällä 2020 ilmeni, kuinka vakavasti epätasa-arvoinen ja ennakoimaton pandemia oli. Rajoituksista kärsivät eniten ne, jotka olivat haavoittuvimmassa asemassa: vanhukset jäivät heitteille, ja nuoret ahdistuivat ja masentuivat yksinäisyydessä. Eri alojen ja ammattiryhmien välinen epäoikeudenmukaisuus tuli yhtä selvemmin esille: Kulttuurialan ja matkailu- ja ravitsemusalan työt loppuivat rajoitusten vuoksi. Suuri osa työssäkäyvistä joutui edelleen altistuman virukselle. Vaikein ti-

lanne ja työtaakka oli hoitotyössä.

Pandemian jatkuessa kritiikki rajoitustoimia kohtaan vahvistui ja kävi ilmi, miten epäselviä ohjeet ja määräykset olivat.

MITÄ OPIMME HYVÄSTÄ ELÄMÄSTÄ?

Kaikki kotona on ajankuva, joka välittää ihmisten tunteja elämästä ja maailmasta korona-ajassa. Siinä ei anneta vastauksia vaan pikeminkin dokumentoidaan aikaa ja kokemuksia ja luodaan toivoa ajasta, jossa yhdistyisi aiempi elämä ja se, minkälaiseksi pandemia on muokannut maailmaa ja elämäämme. Kirja toimii virikkeenä keskustelulle ja tutkimukselle. Sen keskeiset kysymykset ovat seuraavat: Mitä korona-aika kertoo meille itsestämme, maailmasta tai käsityksistämme hyvästä, mielekkästä elämästä? Voiko arki joskus jatkua kuin mitään ei olisi tapahtunut? Onko sen syytäkään jatkua kuin mitään ei olisi tapahtunut?

RAJOITUKSISTA KÄRSIVÄT ENITEN NE, JOTKA OLIVAT HAAVOITTUVIMPIA.

Miia Halme-Tuomisaari hahmottelee myös aikaa pandemian jälkeen. Hän päätyy muun muassa arvioimaan suomalaisen yhteiskunnan tilaa ja kriisin avaamia mahdollisuuksia. Olemme riippuvaisia toisistamme paikallisesti mutta pandemiasta irtautuminenkin on yhteinen ponnistus. Yhteiskuntamme perusta on edelleen terve, ja kriisi tuo mahdollisuuden uusiin avauksiin.

Koronan vaikutuksia tutkitaan laajasti eri tieteenaloilla, ja lukemattomia tutkimuksia, selvityksiä ja raportteja on jo julkaistu. *Kaikki kotona* avaa näkökulmaa siihen,

miten moniulotteisesti pandemia on vaikuttanut sosiaalisesti ja taloudellisesti. Alkuvaiheen sokki ja ”yhdessä tästä selviämme” -vaihe kestivät hetken. Sen jälkeen rajoitustoimien täyttämä arki on vaatinut ja yhä vaatii kaikilta kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Uudet virusmuunnokset yllättävät, eikä pandemian loppua näy.

Kaikki kotona tarkentaa kuvaa kokemastamme. Sain kirjasta eväitä jäsentää omaa kokemustani poikkeusajasta ja kriittistä näkemystä pandemiauutisointiin. Kriisi on viimeistään nyt osoittanut meille kaikille, kuinka riippuvaisia

olemme toisistamme maailmanlaajuisesti.

LIISA VANHANEN-NUUTINEN
TtT, yliopettaja
Haaga-Helia Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

 <https://orcid.org/0000-0002-2826-6586>

Lisää aiheesta:

Timo Hämäläinen, T. & Vataja, K. (2020) Korona paljasti yhteiskunnan haavoittuvuuden. Sitra. <https://www.sitra.fi/artikkelit/korona-paljasti-yhteiskunnan-haavoittuvuuden>.

Aikuiskasvatuksen vuoden 2022 aineisto-, palaute- ja julkaisuaikataulut

tammikuun toimituskunta

Toimita käsikirjoitus 5.1. mennessä. Saat palautteen viikolla 4.

maaliskuun toimituskunta

Käsikirjoitus 2.3. mennessä. Palaute viikolla 12.

AK 1/2022, maaliskuun huhtikuun akateemisen aktivismin teemanumero

toukokuun toimituskunta

Käsikirjoitus 27.4. mennessä. Palaute viikolla 20.

AK 2/2022, kesäkuu

elokuun toimituskunta

Käsikirjoitus 3.8. mennessä. Palaute viikolla 34.

AK 3/2022, syys-lokakuu

lokakuun toimituskunta

Käsikirjoitus 5.10. mennessä. Palaute viikolla 43.

joulukuun toimituskunta

Käsikirjoitus 28.11. mennessä. Palaute viikolla 51.

AK 4/2022, joulukuu

Lisätiedot: aikuiskasvatus.fi/ohjeita-kirjoittajalle